

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celetno: 5 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celetno: Din. 100.—

Needina Evropa.

Strašne žrtve, ki jih je zahtevala vojna, so pri narodnih rodilih spoznanje, da je treba vzajemnega sodelovanja, ako naj se Evropa reši pred poginom; saj se je takrat že govorilo o razpadu evropske kulture. Tako so nastale nove mednarodne organizacije in v zadnjem desetletju smo videli, da so se državniki vedno zopet zbrali k skupnemu posvetovanju, kadar je šlo za važna vprašanja. Zadnji cilj tega dela je ustvaritev enotne Evrope, v kateri naj bi se vsi narodi zavedali, da drug brez drugega ne morejo izhajati, da so torej dolžni pomagati drug drugemu.

O letu 1932 se je prorokovalo, da bo leto odločitev. Trije problemi so predvsem, ki naj bi se rešili: ukinjenje nadaljnega oboroževanja, vojni dolgovi in končno skupni koraki, da se zopet ustvari zdrav gospodarski položaj. O tako važnih vprašanjih morejo odločevati le močne vlade, ki se opirajo na pretežno večino ljudstva. Zato je svet z zanimanjem pričakoval izid volitev, ki so se vršile začetkom spomladi v Nemčiji in Franciji. Te volitve naj bi dokazale razpoloženje volilcev, pokazale naj bi smer, v katero plove bodoči politični in gospodarski razvoj.

Prva je volila Nemčija. Volitve so pokazale, da je nemško ljudstvo danes razklano v dva tabora, ki se smrtno sovražita. To strašno razdvojenost je ustvarila predvsem gospodarska beda. Brezposelnost noče ponehati, pa tudi oni, ki še niso potisnjeni v mučno brezdelje, obupujejo, zakaj država zahteva vedno le novih žrtev in prihodnost jim ne obeta nič lepega. Najhujše je prizadet mladi rod. Mlad človek, ki si še od življenja obeta vse, ki si misli, da bi gore obračal, ima danes vezane roke in ne najde prilike, kjer bi pokazal svojo mlado silo. Skrb za vsakdanji kruh že trka na vrata, komaj da je človek odrasel šoli. In vse te, ki so ogoljufani za življenski up, je zbral pod svoj prapor Hitler. Za njim drvi in upajo na čudež ter pričakujejo, da bo kar naenkrat vse dobro, ko bo Hitler zmagovalno vkorakal „in das dritte Reich“. Zato so pripravljene s silo pomagati svojemu voditelju do zmage. Teh je v Nemčiji mnogo milijonov.

Drugi tabor pa vodi mož trezne misli. V njem ni nič mladeniške razposajenosti; postavil si je cilj in izbral pot, po kateri hodi in zmaguje ovire z železno voljo. Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal! Kakor Samson med stebri je Brüning in drži stavbo, ki se že maje. Kako dolgo še, da bo vihar, ki se zaganja vedno silnejše, porušil to stavbo?

Pri volitvah je zmagal sicer Hindenburg, in sicer celo z absolutno večino. Dosedanja oblast je torej še dosti močna. Toda ako se ne posreči omiliti gospodarske krize, bo armada onih vedno silnejša, katerim je ljubša negotova bodočnost kakor žalostna sedanost.

Vse drugačen je položaj v Franciji. Sicer se tudi tam že napovedujejo znaki gospodarskih težkoč; saj je ta pojav svetovnega značaja. Vendar pa se povprečen Francoz še ne bori s pomanjkanjem, boji se le za svoje pribiranje. V Franciji še ni najti do skrajnosti razburkanih strasti. Tam velja predvsem načelo, da je treba ohraniti dosedanjo močno pozicijo Francije. Zato volitve niso prinesle nobenih posebnih iznenadenj. Oni, ki zagovarjajo mnenje, da je treba pokazati Nemčiji močno pest, so upali, da bodo pokazali lahko na hitlerjevo gibanje v Nemčiji in s tem mnogo pridobili, toda množice volilcev niso šle za njimi. Velika večina francoskega naroda se je povsem trezno usmerila. Volitve niso prinesle močnega nagiba ne na desno ne na levo. Četudi so levičarji

boljše odrezali, bo ostalo politično težišče v sredini. Nobena ideja ni posebno povdarjena, vladala bo pač politika opreznosti in predvsem skrb za lastno državo.

V juniju bo sestavljena nova francoska vlada. Na to bi se moralo tudi v mednarodnih pogajanjih pokazati novo življenje. Toda kakor položaj kaže, so se narodi zagreblji vsak v svoje lastne skrbi: Amerika jih ima čez glavo; Angleži so si postavili geslo, da je treba predvsem rešiti lastno državo; isto se kaže sedaj v Franciji. V srednji Evropi pa se kopičijo oblaki in ni ga sredstva proti grozečemu gospodarskemu polomu, ki prinaša s seboj tudi politično razdvojenost in negotovost. Po vojni začeto delo mednarodnega zblizanja zastaja. Ali bo spoznanje res prišlo šele takrat, ko bo že prepozno?

Živinski promet z Dunajem.

V seji deželnega kulturnega sveta dne 6. majnika je poročal o ti za koroške kmete posebno pomembni stvari dr. Scheuch: Izvajal je: L. 1931 se je po prometnem uradu poslalo na Dunaj samo 21 telet, od prekupcev 138. Letos — 1932 — se je do 1. majnika poslalo že 1035 zaklanih telet, in so bili kmetje s kupčijo izredno zadovoljni, ker je bila cena na Dunaju zdatno višja nego doma na Koroškem. Ko nastopi toplejši letni čas, je treba nove organizacije. Z železnico se je dogovorilo, da pojde vsak torek poseben hladilni vagon iz Lienca na Tirolskem skozi Koroško na Dunaj, ki bo sprejemal na gotovih postajah zaklana teleta. Tako je mogoče, da pridejo teleta tudi v vročem poletnem času popolnoma sveža na Dunaj. Z železnico se vršijo še dogovori in je upati, da voznina ne bo dražja kakor zdaj za komade, ki se jih je pošiljalo posamno. Kakor do zdaj se naprej ne more pošiljati, ker se zaklana teleta kar naravnajo v vagon, mesto da bi se obesila. Tako je bilo par slučajev, da se je meso zadušilo in se je potem na Dunaju zaplenilo. Teleta se bodo do postaje spravljala živa, tam se bodo pravilno klala in prišla najprej v hladilnice, potem v hladilni vagon. Ledu se potrebuje za hladilni vagon za 75 do 100 S. Ti stroški se morajo razdeliti na večje število. Ta strošek pa nima pomembe, ker se za pravilno shlajeno meso na Dunaju plača 10 do 15 g več nego za drugo; hlajenje se tedaj izplača. Hladilni vagon bo vozil od 22. maja naprej. V torek popoldne ob 4 se iz Lienca odpelje in v sredo zjutraj bo že na Dunaju. Ko pridejo tuji, bomo teleta rabili sami, tedaj se to pošiljanje ustavi.

Zdaj gre s Koroške vsaki teden 100—120 telet, k temu jih pride v Liencu 40, tako se vagon popolnoma izkoristi. Upati je tudi še, da železnica voznino tako zniža, da se stroški za nabavljanje ledu krijejo. Takšni hladilni vozovi so se svojčas rabili v prometu z Rumunijo, Madžarsko in Jugoslavijo. Vagon je preoblečen s korkploščami in ima pod streho 2000 kg ledu. V pondeljek se vagon na Dunaju napolni z ledom, v torek je isti voz v Liencu in v sredo zopet na Dunaju.

Število živine, ki se priglašja za izvoz, se je znižalo. Pred 14 dnevi je bilo priglašanih 1081 goved, ta teden samo 814. Računati se mora, da bo število še naprej padalo. Ko se je začela cena na Dunaju dvigati, so se prekupci in mesarji krili takoj za tedne. Tudi cena prašičev se je dvignila in, so bili kmetje z izplačilom zelo zadovoljni. Povprašuje se zdaj po volih za tovarne in se vidi, da so lepi voli precej odprodani. Kar zdaj še pride, je srednje blago, ki zahtevam Dunaja ne odgovarja popolnoma. Letos se je do zdaj odposlalo že toliko goveje živine, kakor lani v celem letu.

Tudi svinj se veliko manj priglašja. Najmanj jih bo v mesecih junij—julij—avgust, ker se bo tedaj dvignil domači konzum. Letos pride to ponehavanje za mesec prej, ker se je dozda svinjina lahko prodajala. Klavna živina se bo naprej lahko oddajala, ako se ne bo pustilo preveč živine iz inozemstva. Ako se bo na Dunaj naprej tako prodajalo, bodo voli do konca julija vsi odprodani, tako da pridemo olajšani v jesensko trgovino. Kakovost poslane živine je nekoliko ponehala, ker so se boljši voli prodali prejšnje mesece. Ali na Dunaju se je zgodilo, da voli najboljše kakovosti ponehavajo v ceni, voli srednje kakovosti pa se podražujejo. Vol skrajne kakovosti stane 1,50 S, in to je mesarju preveč. Za nas pa je dobro, da na Dunaju najde kupca srednja kakovost, kakršno producira kmet. Važno je vprašanje, bo li vlada močna dovolj, ko bo pojeval domači dovoz, v zadostni meri naprej ovirati uvažanje tuje živine. Teleta stanejo na Dunaju 1,40—2,20; po 1,40 se prodajajo najslabša, ki tehtajo 30 kg. Voznina stane za kilo 20—22 grošev.

Nota Društvu narodov. Zvezni kancler dr. Buresch je še pred odstopom poslal tajništvu Društva narodov pismo, v katerem pravi, da je Avstrija izvajala notranje reforme in iskala trgovske stike z vsemi državami, kakor je priporočalo Društvo narodov. Do gospodarske zveze podunavskih držav še ni prišlo. Avstrija pa ne more več čakati ter se bo sama v najkrajšem času obrnila na podunavske države glede trgovinsko-političnih dogovorov v smislu želj veselil. Devizno kritje Narodne banke stalno kopni in zaprosilo se je za novo posojilo, ki se ni dovolilo. Tudi zadeva Kreditnega zavoda vsled odpora inozemskih upnikov še ni rešena, četudi se je imenoval za glavnega ravnatelja van Hengel. Tako ni preostalo drugega, kakor da so se uvedle uvozne prepovedi. Če država ne dobi tuje pomoči, mora Narodna banka ustaviti dodeljevanje tujega denarja. S tem preneha ves promet z inozemstvom. Nevarnost pa obstoji obenem, da se ne bodo mogli izplačati kratkoročni krediti. Vlada pričakuje, da Društvo narodov Avstrije ob 12. uri ne bo pustilo na cedilu. Svet Društva narodov priporoča, da bi se ukinila zlata valuta, nazadnje pa je potreben sporazum z državami upnicami. Tako se vsled različnih naziranj nahaja to vprašanje še vedno na mrtvi točki.

Naša vladna kriza traja dalje. Ko je dr. Buresch videl, da s pogajanjmi ne bo uspel, ni prevzel mandata za sestavo nove vlade. Že en teden jo sedaj sestavlja dr. Dollfuss. Poizkuša sestaviti vladu vseh meščanskih strank, kar je pa seveda zelo težko. — Po porastu narodno-socialističnih glasov pri zadnjih deželnozbornih in občinskih volitvah so tri stranke predlagale, da se razpusti državni zbor in razpišejo nove volitve. Odbor je nato sklenil, da parlament šele na jesenskem zasedanju določi dan volitev, ki se ne smejo vršiti pred sredo oktobra. Da bo pozneje boljše, če dobijo narodni socialisti več besede, je prav malo verjetno. Kaj znajo, so pokazali pretekli teden v nemškem državnem zboru. Do krvi so pretepli poslance, ki je prestopil k socialistom in izdal neka pisma. Predsednik je moral vsled tega izključiti 4 pretepače radi nedostojnega obnašanja v parlamentu od sej za 30 dni. Ko sami niso hoteli zapustiti dvorane, jih je odvedla policija. Nagli sod jih je takoj nato obsodil na 3 mesece zapora. To je pozitivno delo! — Naša vlada namerava danes v Ženevi izjaviti, da ustavi plačila inozemstvu, če ne dobi novih posojil. Odplačila in obresti zunanjih dolgov znašajo 275 milijonov šilingov.

Dvojno poročilo. Naša država sicer ni več pod kontrolno inozemskih upnikov, vendar so v Kreditnem zavodu, pri Narodni banki in zveznih železnicah inozemski svetovalci, ki imajo obsežna pooblastila in ki izdajajo svoja poročila o stanju zavodov, podjetij in gospodarskem položaju države sploh. Dr. Herold pravi v svojem poročilu o zveznih železnicah, da ne bolehajo samo za akutno, ampak tudi za kronično krizo, ki obstoja že od početka postanka podjetja. Dohodki in izdatki niso v pravi razmerju. Pri plačah aktivnih uradnikov se ne da več štediti, pač pa so potrebne reforme pri upokojencih, ker se penzije preveč približujejo plačam aktivnih uradnikov. Ustanovil naj bi se poseben sklad, investicijski dolgovi in zaostanki naj se prekoslej izravnavajo. Pri nadaljnjih investicijah je treba velike previdnosti. Preveč železnici tujih ljudi se vozi znižano, končno pa bo morala tudi država dovoliti davčne olajšave. Poenostaviti je treba inštančno pot, vsled česar bo mogoče upokojiti 60.000 nameščencev. — Drugo poročilo, ki ga je sestavil zastopnik finančnega odbora, govori o finančnem položaju Avstrije. Vlada je nadalje izvajala obljube, ki jih je dala Društvu narodov. Novih posojil se ni dalo doseči, zato pa so se podaljšala kratkoročna posojila do srede junija. Po znižanju uradniških plač se je pričelo štediti pri stvarnih izdatkih, ker je prodrlo mnenje, da se je uradnike že dosti pritislilo. Če pa hoče prebivalstvo držati šiling, tedaj se morajo znižati plače in tudi cene. Trden položaj naše valute na inozemskih trgih in pomnoženo število vlog kaže, da je zaupanje v šiling še dosti močno. Menda je k temu imenovanje dr. Kienböcka za predsednika Narodne banke veliko pripomoglo. Avstrija je mogla doslej brez tuje pomoči obvladati svoj položaj, za bodočnost pa potrebuje mednarodno sodelovanje. — Mednarodno sodelovanje na gospodarskem polju, ki edino more rešiti nasledstvene države, pa je v podunavski gospodarski federaciji. In to gospodarsko zvezo držav Avstrija odklanja. Celo deželni kulturni svet se je izrekel proti temu. Postavlja se na ozko koroško stališče in na koristi svojih članov, ki jih zastopa. Nazadnje pa bo šel tok časa preko njega, saj dolge življenske dobe itak nima več.

Konferenca držav Male antante se je vršila ob koncu preteklega tedna v Beogradu. Udeležili so se je zunanji ministri Jugoslavije, Češkoslovaške in Romunije. Ministri so razpravljali o razorožitvenem, o reparacijskem vprašanju in o podunavskem načrtu. Mala antanta je za razorožitev le tedaj, če je podano jamstvo varnosti, kakor Francija. Glede reparacijskega vprašanja stoji mala antanta na stališču, da jih je treba plačati, ker bi sicer države male antante imele škodo in gospodarske težkoče. Težke skrbi dela podunavsko vprašanje, ker je na eni strani vsekakor potrebno zblizanje, na drugi strani pa se je bati gospodarske škode. O Podunavju je izjavil romunski zunanji minister: Države male antante vedo, da bodo morale doprinesti v tem pogledu nove žrtve, in mi smo na te žrtve tudi pripravljeni. Toda Avstriji se mora pojasniti, da se nikakor ne more spraviti v sklad, da na eni strani gotovi krogi izjavljajo, da država ne more živeti in da mora iskati zaslombe v okrilju kake druge države, na drugi strani pa stalno prosi Evropo, naj ji stavi na razpolago sredstva, da bo mogla obstojati. Vsaka država lahko živi in je življenja zmožna samo, če ima za to trdno voljo. — Češkoslovaški zunanji minister je po konferenci izjavil, da se je v vseh točkah dosegel sporazum in da upa, da bodo države male antante srečno prestale sedanjo krizo, ki tlači tudi vellesile.

Politične vesti. Po umoru francoskega ministrskega predsednika Doumerja je bil 10. t. m. izvoljen za novega predsednika Albert Lebrun. Takoj nato je Tardieu vsled zmage leve pri zadnjih volitvah podal ostavko vlade. Tedaj so tri glavne levičarske stranke dobile 330 mandatov, dosedanja vladna večina pa samo 259. Zunanja politika Francije se radi tega bržkone ne bo izpremenila. — Boji v Mandžuriji trajajo dalje ter so dosegle kitajske čete prav lepe uspehe. Japonci pošiljajo ojačenja. Pravi se, da Kitajce podpirajo Rusi, vsled česar je položaj med Rusijo in Japonsko zelo napet. — Nemški kancler Brüning je izjavil časnikarjem, da se Nemčija hoče sicer oborožiti, noče pa plačevati več reparacij.

DOMAČE NOVICE

Borovlje. Sedaj, ko dobivajo boroveljske ulice, ceste in trgi svoja imena, bo marsikoga zanimalo ime Borovelj samih in druga imena, ki so z njimi v zvezi. Ime „Borovlje“, pravilneje „Borovljane“, pomeni prvotno prebivalce v borovju, ki ga je danes dosti okoli Borovelj, na Dravi in Doleh. Nemški „Ferlach“ je nastal iz slovenskega izraza „Brovljah“. Severni del sedanjega mesta ob cesti v smeri proti Dravi se imenuje „Podklanc“, južni pa „Kobel“. „Podklanc“ Nemci niso znali pomenciti, iz „Kobla“ pa so napravili „Gabel“, kar pa je nespametno spakodrano, ker pomeni slovenski „Kobel“ to, kar nemški „Kofel“, ne pa „Gabel“. Oni del mesta, kjer stoji cerkev, zlasti pa prostor pred njo, nosi ime „Na Gorici“, in to je tudi res, če se oziraš z glavnega trga. Ta glavni trg, sredi katerega je stal prvotno križ, ima znamenito ime „Log“, v borovskem narečju „Voh“, in najstarejši Borovljanci se še spominjajo na to ime; tod se je nekdanj razprostiral lep log, kakršnega vidimo tudi na sliki gorečih Borovelj, ki visi v cerkvi pod „Porčehnom“ na desni strani, menda iz leta 1795. Z „Gorice“ prideš skozi „Kozjak“ v Podklanc do nekdanje meje Borovljanov, do „Colnarja“, iz „Loga“ pa skozi „Gartel“ na „Kobel“. „Gartel“ je bil nekdanj last borovskih baronov Silbernagel, p. d. Martinčkovih, ki so kakor rodbine Locatelli, Milesi, Fanzoj in Just v zgodovini Borovelj igrale vlogo. „Dobrava“ na levem bregu „Proda“, nemški „Griess“, Dolane, „Leščje“, „Hum“, „Mali Vogel“, voda „Prdlja“, „Ribjak“, od koder je boroveljski vodovod, „Žlebec“, in mestni del pred pokopališčem in pod kolodvorom, „Zadje“ imenovan, so sama stara in prvotna domača imena. Vodo „Žlebec“ so Nemci prekrstili v „Slivizquelle“ in neki Celovčan — Nemeč — me je enkrat vprašal, če ima ta voda morda po slivovki okus, da ima to ime. „Medborovnica“ se je nekoč nemški imenovala „Zwischenferonitzen“, dokaz, da se je „Prod“ imenoval „Borovnica“; to ime je izginilo: Tudi ime in mesto „Grada“ in „Gradišče“ le malokdo še pozna. Vse to in tudi ime škofa Pavliča, ki je izšel iz rodbin borovskih kovačev in še to in ono bi se moralo rešiti pozabnosti ob tej priliki. Dr. F. M.

Zgornja Vesca. (Živel naš župan!) Zbrali so se naši novo izvoljeni občinski svetniki, da iz svoje srede izvolijo naši občini župana. Ker imajo Slovenci v naši občini večino, je razumljivo, da mora župan biti iz naših vrst. Pa je našega dosedanjega župana zgrabila bolezen in že se je dvomilo, bo li hotel in mogel prevzeti še zanaprej tako težko breme na svoje rame. Ker pa je on mož, ki jih ne najdemo zlahka, se je vendar udal želji in prošnji nas vseh ter svojo izvolitev dne 9. maja tudi sprejel. Upamo in prosimo Boga, da bi našemu vrlemu županu g. Francu Špicarju, p. d. Dovniku vrnil zdravje, da bo mogel zopet z dosedanjo vnemo voditi županske posle naše občine, kakor jih opravlja že skozi 12 let. Bog živi našega župana in z njim vse naše občinske svetovalce, od katerih pričakujemo, da bodo odločni in neustrašeni, kadar se bo šlo za naše z žulji in znojem pride lane šilinge ter da se bodo tudi postavili, kadar bodo prišle na tehtnico naše narodne pravice.

Vernberg. (Občinske volitve.) Ko so bile razpisane občinske volitve, smo bili mnenja, da pri nas volitev ne bo, ker se je gospodarska stranka pogajala s socialdemokrati, da bi se vložila samo ena lista, na kateri bi imela vsaka stranka po enega kandidata manj, ker se je število svetnikov znižalo od 22 na 20. Krajna soc. dem. organizacija bi na to pristala, ni pa dovolila tega okrajna organizacija in tako je prišlo do volitev. Izid volitev je bil za našo stranko, ki je vsled krajevnih razmer kandidirala z vsemi meščanskimi strankami skupno, prav časten, ker ima kljub znižanju mandatov še vedno 5 odbornikov. Pri volitvi župana dne 7. t. m. je bil z 12 glasovi zopet izvoljen stari župan Tomaž Romauch, posestnik in gostilničar v Dolah, za namestnika pa Janez Vospernik, posestnik in gostilničar v Podravljah. Nobeden drugi ni hotel prevzeti županskega mesta. Mnogo opravka je dal soc. dem. volilni predlog komunistov. Vso pozornost je morala lokalna organizacija obrniti na to stran, da tako malo agitacije proti nam nismo opazili še pri nobenih drugih volitvah. Toliko je pa do-

segla, da je komunistična lista dobila samo en glas.

Borovlje. (Iz mestnega magistrata.) Dne 9. maja so se sestali novoizvoljeni mestni občinski svetniki v Borovljah, da izvolijo iz svoje srede župana. Mandati v novem odboru so razdeljeni sledeče: 15 soc. dem., 5 Wirtschafspartei, 4 Slovenci, 3 nac. socialisti in 1 komunist. Nacionalni socialisti so prišli tokrat k seji v uniformi, v rujavih srajcah in z jermeni prepasani. Predsedoval je najstarejši odbornik g. Janc iz Podgore. S 14 glasovi je bil na novo izvoljen dosedanji župan g. Ebner, soc. dem. Voliti bi se moral na to 6članski mestni svet in ravno tako tudi pododseki. Hitlerjevci so zahtevali, da naj se število teh članov razširi na 8 tako, da bodo imeli tudi oni v vsakem odseku po enega člana. Takoj je prišlo do prepira med soc. dem., hitlerjevci in komunistom. Slovenci so izjavili, da nismo prišli semkaj, da bi se prepirali, marveč smo poklicani, da ravno v teh težkih časih delujemo skupno za blagor vseh občanov, in ako hočejo sodelovati pri tem tudi nac. socialisti, je tudi prav. Nato se je seja prekinila pol ure, nakar so izjavili soc. dem., da bodo tudi oni glasovali za to, da se pododseki razširijo v smislu predloga. Slovenci so v pododsekih sledeče zastopani: Mestni svet in finančni odsek — Kometter; stavbni odsek — Uznik; ubožni odsek — Šlemic; pravni in sanitarni odsek — Vertič; pašni odsek — Uznik. Zanimivo je bilo tudi, da so se zastopniki gospodarske stranke branili in niso hoteli sedeti zraven komunistov, ki v občini menda vendar ne bo tako nevaren, kot se smatra. Vsenemci so stavili nujni predlog radi opusta državne strokovne šole za puškarstvo. Država hoče šediti in v jeseni tega leta bi se imela zapreti za vselej strokovna šola za puškarstvo, ki obstoji že preko 50 let. Zastopniki vseh strank so protestirali proti temu in občina naj stori vse potrebne korake, da se to prepreči. V najkrajšem času se skliče mestni svet, ki bo o tem še podrobneje razpravljal.

Pečnica. (Hranilnica in posojilnica v Ledincih.) Zadruga izkazuje za l. 1931 sledeči računski zaključek: Prejemkov je bilo 58.656,15 šilingov, izdatkov 58.191,96 S, torej denarnega prometa 116.848,11 S. Hranilnih vlog je bilo koncem leta 22.376,81 S, posojil 20.561,10 S. Hranilnica šteje 50 članov z 66 deleži po 10 S. Rentni in drugi davki znašajo 44,32 S, čisti dobiček 878,62 S. Tekom leta je bilo vloženih 26.045,94 S, dvignjenih 27.701,78 S, izposojenih 13.625 S. Dosedanji rezervni zaklad znaša 1038,33 S. To za zavod, ki posluje šele od okt. 1929 naprej, gotovo ni majhna vsota. Posojilnica pomeni za nas v sedanjih težkih časih brez dvoma precejšnjo gospodarsko moč. Marsikateremu posestniku, pa tudi delavcu, je nudila brez ozira na politično prepričanje v gospodarski stiski pomoč, ki bi je drugod nikjer ne dobil. Zato pa zasluži tudi splošno zaupanje. Da vlada med ljudstvom res živahno zanimanje za naš denarni zavod, je pokazal letošnji občni zbor pri Čemernjaku dne 17. aprila, ki je bil razmeroma prav dobro obiskan. „Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača,“ to bodi naše geslo!

Od Zile. (Razno.) Dr. Jan. Ev. Kreka misel o združništvu se je uresničila l. 1892 tudi pri nas v Zilski Bistrici. Štirideset let že posluje naša hranilnica in posojilnica. Prvi njen načelnik je bil g. Janah Franc, p. d. Kandolf, za njim Pip Luka, od leta 1899 do danes pa jo pogumno in uspešno vodi g. Druml Janez iz Zilske Bistrice; njen odbornik je od leta 1898. On je bil tudi tisti, ki je posredoval nakup hiše, v kateri hranilnica posluje. Kdor ima malo upogleda v delovanje hranilnic, ta ume, kaj vsebujejo te kratke besede. Mnogo zaslužnih odbornikov že v Bogu počiva, njih dela so šla za njimi, dela za bližnjega. Nedeljski popoldan je dal tudi Janez Druml bližnjemu, leto za letom, skozi 33 let! Kdo je preštel te številne ure? Bog sam! Tesno združena z zadrugarjem je nesebičnost. Že lepa slovenska beseda sama nam pove, da dela zadrugar: za druge, nesebičnost: ne sebi! To je dejanska ljubezen do bližnjega. Bog naj živi našega vrlega načelnika-zadrugarja! Na mnoga leta! — 28. III. in 3. IV. so uprizorili naši vrli igralci izborna uspelo igro „Divji lovec“ v Zahomcu. Tudi igralci, ki smo jih topot videli v drugič na odru, so se izredno dobro odrezali in v vsakem oziru napredovali. Naše priznanje vsem! — G. Andrej Pip, naš skrbni in vestni pismonoša, je zaprosil za pokoj, katerega je

nastopil 1. maja t. l. Niti enkrat ni zamudil poštne vlaka, zato smo ga kaj radi ustavljali na potu, da smo „zglihali“ naše ure po njegovi. Dokler še ni vozil avto, je imel dobri „Dreje“ na svojem „postiljonu“ vedno kakega „gosta“, ki se je pripeljal z vlakom na Čajno. Če se je Zila spozabila — in to dela redno vsako leto — da je stopila čez bregove, je bil Drejcev voz marsikateremu dobrodošel, ker marsikateri ne nosi škornjev. Dobremu Drejcu naj bo prijeten zasluženi pokoj! Živel! — Še kaj iz otroških ust. Če izostane pri nas iz kakršnegakoli vzroka šolski pouk, pravijo otroci: Danes ni šole. V Italiji, kjer se poučuje ponekod verouk v župniščih, pa pravijo otroci v istem slučaju: danes ni „farovža“. — Ti Micka, odkod so prišli sv. Trije kralji? In Micka se odreže: Iz Bleiberga! Zdaj tudi ona ve zanesljivo, da so prišli iz Jutrovega!

Jerberg. (Ženitovanje.) Tri ure hoda je sama hora in voda, a zadol te vode kna bom pustov dakle. Tako in enako smo slišali večkrat reči nam vsem dragega, orjaškega Kolmana. Ker je imel res tri ure hoda k dekletu, si jo je kar najhitreje vzel na svoj dom; mlado in lepo, da mu je nevoščljiva vsa fara, Sučnikovo Reziko v Dobju. Tako je prišlo, da je bilo v nedeljo 8. majnika nadvse veselo ženitovanje pri Lederhasu v Št. Ilju in smo se le težko razšli v pondeljek opoldne. Vama pa, mlada zakonca, želimo vsi obilo sreče in blagoslova in da bi bila tudi zadovoljna s seboj v bridkih urah življenja!

Rute—Rinkole. (Smrt.) Zazvonili so zopet zvonovi žalno pesem, ko smo položili v grob enega iz naših vrst, in sicer upokojenega železničarja Antona Sadjaka, p. d. Šjadla v Rutah. Bolehal je 7 tednov, končno pa mu je jetika 24. aprila pretrgala nit življenja. Ko je svojčas delal pri železnici, je moral tam radi svojega slovenskega prepričanja pretrpeti marsikatero bridko uro, vendar je ostal zvest svoji vesti in je lahko za zgled sodobni delavski mladini. Po naravi je bil šegav ter dober sosed. Spoštoval je tudi nedeljo, posebno prvo v mesecu. Bodi mu domača zemlja lahka!

Po slovenski Koroški. Dne 7. t. m. so našli na Koroškem 12.954 podpiranih brezposelnih. Število se je v teku enega tedna znižalo za 1241 oseb. — Za zvezno klobaso sta se nakupila na Koroškem 202 komada klobasaric. Po 3 prekajevalci v Celovcu in Beljaku so dobili nalogo za predelavo živine v klobase. Napravilo se je 44.000 kg klobas, ki so se prodajale po 1 S kg, dočim je stala predelava sama 2 S za kg. — Dne 26. maja bo v radio govoril dr. Barta o „bindišarjih na Koroškem“. Koroških Slovencev se tedaj ne bo dotaknil, kar mu tudi ne priporočamo. Dr. Barta je znan sotrudnik Schulverein Südmarke. — Dne 11. t. m. je v Lincu umrl bivši deželni šolski nadzornik, dvorni svetnik Benda. Slovencem je prizadjal dosti krivic ter se ne bomo jokali za njim. — Deželna vlada svari pred učiteljskim študijem, ker je učiteljskega naraščaja za par let dosti. Rezerva učiteljic zadostuje za pet let. — Deželna volilna oblast je na svoji zadnji seji razpravljala o tem, ali ima na prvi seji novo izvoljenega občinskega sveta namestnik odstopivšega svetnika iste pravice kot on sam. Prodrlo je mnenje, da ima namestnik iste pravice. Dalje je določila deželna volilna oblast, da mora dobiti župan večino veljavno oddanih glasov. Neveljavni, prazni glasovi se ne štejejo. Prizivi iz občin Dorla vas, Št. Rupert pri Celovcu itd. so bili zavrnjeni, pač pa se vršijo v dveh nemških občinah nove volitve. Iz Dobrle vasi je znano, da je občinska volilna oblast zavržla veliko glasovnic, ker so bile znamenovane. To seveda ni več tajna volitev. — Dne 4. t. m. so obiskali Koroško dijaki in dijanke mariborske klasične gimnazije. Bilo jih je prav lepo število. Ogledali so si „den windischen Landtag“ na Novem trgu in ob zmaju zapeli slovenske pesmi. Čudno so ga gledale naše kriparce in zmaj je zmigal z repom, tako pravijo celovski Nemci. Ogledali so si še druge kraje, ki so v zvezi s slovensko zgodovino. — Poravnalno postopanje je bilo uvedeno o imovini gostilničarja Karla Domniga v Železni Kapli. — Na javno dražbo pride dne 7. junija pri okrajnem sodišču v Beljaku Jergovčevo posestvo v Zg. Tehančah (17.582 — 11.721 S); dne 8. junija pri okrajnem sodišču v Celovcu polovica enonadstropne hiše v Škofičah št. 20 z gospodarskim poslopjem, žago itd. (19.965 S); dne 21. junija pri okrajnem sodišču v Rožku

Harkovo posestvo v Zopračah (11.700 — 7800 šil.). — Pri Žrelcu je v enem dnevu, dne 12. t. m., pogorelo dvoje posestev.

Odprodaja različnega blaga, nizko pod ceno, radi prestavka v trgovini.

KLEMENJAK

Postrežemo v slovenskem jeziku! 73 Celovec, Kaiser-Franz-Josefsplatz 3.

NAŠA PROSVETA

Največji umotvor.

V dosedanjih člankih „Naše prosvete“ smo razmotrivali o skrivnostno popolnem redu vse te božje narave nad in med nami. Vsemirje z ogromnimi nebesnimi telesi razodeva dovršeni ustroj velikanskega organizma, življenje v naravi okoli nas govori besedo življenske modrosti. Ves ta veliki svet: zvezda na nebu, rastlina in žival na naši zemlji v svojem brstenju in rasti, ves ta svet v skrivnostno lepi organizaciji in še skrivnostnejšem življenju je veličasten dokument modrosti velikega arhitekta, je umotvor iz Njegove delavnice, namenjen človeškemu rodu v uk in spoznavanje. Mi pa smo izkoreninjeni in zato kratkovidni ter zamoremo to lepoto le slutiti. Saj ne znamo iskati modrosti tod, marveč moramo segati po knjigah in često se slepo in gluho predajamo raznim teorijam (t. j. v slovenski prestavi „gledanju“) ter tako pozablamo najenostavnejše in najresničnejše gledanje življenja okoli sebe. Tako značilno je za nas, da najmanj poznamo sebe samega in lepoto našega osebnega življenja. Človek je krona narave in najpopolnejša umetnina vidne narave. Veže naj vidni in nevidni svet v eno celoto, v svojem hotenju in delovanju naj nosi v srcu nebo in zemljo.

Iz zemlje je vzet in On mu je vdihnil svojega duha. Naše telo, oko, jezik, uho, roka, vse je zemlja, materija in zato brez duha mrtvo; kot je mrtva zemlja okoli nas, če je ne ogreva solnčni žarek. Le če živi v telesu oživljajoči duh, živi telo in mi gledamo, mislimo, govorimo, slišimo in delamo. In vendar zanikavajo mnogi prvenstvo duhovnega, oznanjujejo vero materijalizma in uživanja, ponižujejo človeka na stopnjo živalstva. Kot da ne bi čutili v sebi nikdar hrepenenja in želje po sreči in miru, nikdar ne hoteli lepote in dobrote, nikdar verovali v pravico in plačilo in kazen. Li ne izhaja vse današnje nezadovoljstvo tudi iz naše zaverovanosti v gmotni svet?! Morda je sodobni rod res že tako star in brezčuten, da je zamoril željo svoje duše po združitvi z Očetom, da ne zna več iskati s svojimi očmi lepote in da njegovo uho noče več harmonije. Li ni moderna slika, pesem, melodija v svoji disharmoniji in neubranosti samo izraz notranje neurejenosti! Umetnega solnca in umetnega dežja hočemo tudi za svoje notranje življenje in pozablamo, da hoče tudi to rasti le iz svojega vira, iz svoje korenine. Kako silno je notranje življenje, dokazuje znameniti pedagog Förster: „Tako silno je, da si prisposodi vse telo. Lep in prikupljiv ostaja izraz obraznih potez in vsega človeka, dokler človek ni nasilno zatrl svoje duše. Iz izklesanega obraza in njegovih potez sije borba in zmaga, na očeh se zrcali lepota in besedi ostaja prožnost in prisrčnost. Celo v kretnjah je poseben izraz tako borbenega človeka. Če pa zadobi v človeku nižji, materijalistični nagon premoč, postane tudi zunanost sirova, živalska.“

Človek je narod v malem. Njegovo duhovno in duševno življenje sta religija in kultura. Razum, ki urejuje in odločuje, je to, kar je v narodu politika; prehrana in prebava sta gospodarski del človeškega organizma. V zdravem človeku, ki skrbi za zdravo notranje življenje v zdravem telesu, vlada med posameznimi organi duševnega in fizičnega človeka čudovita harmonija. Enostranska služba gmotnemu dobrobitu pa ustvarja duševne invalide ali pohabljenice. Istotako je v narodu, ki zasleduje zgolj materijalistično blagostanje in ki zanemarja religiozni in kulturni del svoje rasti: nadreditev narodnega gospodarstva ostalemu narodovemu življenju rodi njegovo brezsilnost in razkroj, okostenelost religije in kulture ustvarja nejasnost narodne politike. To je potem narod-invalid.

Zakoni vsakega organizma, tudi posameznikovega in narodnega, so torej izven člo-

veškega vpliva. Ne more jih izpremeniti ne oseba in ne cel narod, kvečjemu kršiti — seveda v lastno škodo in sodbo.

S. K. S. Z. priredi drugo nedeljo v juniju, to je 12. junija, v Dobrli vasi veličastno pevsko prireditev „Naša pesem“, pri kateri bo sodelovalo dvanajst moških zborov s skupno 150 pevci. Že danes naprošamo podjunska društva, da posvetijo tej prireditvi svoj polni interes. Podrobnosti o prireditvi v prihodnjih številkah našega lista.

Škocijan. Materinski dan priredi tukajšnje izobraževalno društvo v nedeljo dne 22. majnika popoldne ob 3. uri in sicer v Ruševi dvorani v Samožni vasi. Na sporedu je petje, deklamacije, materinski prizor in dva govora.

GOSPODARSKI VESTNIK

Položaj kmetov na Koroškem.

(Konec)

Zakaj se ta postava od sodišč ne izvaja? Ker je vse javno življenje oduševsko. S kmetijskim ministrom, ki ga imamo, smo lahko zadovoljni, ali vlada ne zmora vsega, treba je, da delamo sami, da govorimo sami, zahtevamo sami, in da se pravo zahteva, je treba, da se kmetje strnejo v stan, da se popusti strankarstvo in se pomaga vsem, govori za vse. Obupati ne smemo in upanja moramo dajati malodušnim ljudem. Kmet bo še zmiraj imel nad seboj svojo streho, če bi že kdaj ne mogel več plačevati nobenega davka živel bo naprej, slabši je položaj delavca, ki se ga vrže na cesto.

Grimšic: Pomagale nam bodo le postave in te morajo biti drakonično stroge. Kmet nima več denarja. Živine še ima, ali iznebiti se je ne more. Zdaj, ko bi bilo treba kupiti krme, prihaja k posojilnicam, ki nimajo denarja. Radikalno je treba znižati cene raznih potrebščin, potem bo uradnik ceneje živel in država bo lažje znižala plače. Putolovci smo postali zlasti z zavarovanjem proti brezdelju. Zadnji čas nam je še deželna zavarovalnica črtala Gaurabatt (popust za tiste, ki so pri kmetijskih podružnicah), in gospodarji bodo plačevali zopet višjo zavarovalnino.

Nau: Da bi se posojila ne odpovedovala, ni mogoče, ako se ne zabrani dviganje vlog. Nekaj drugega je mogoče. Nemčija je dala vsem kreditnim zavodom vkup 700 milijonov mark, da zamorejo zadovoljevati vlagatelje, ne da bi se odpovedala posojila. Žirocentrala nam je ugodila, ali ne v vsem. Formalitete so tako trde, da nam z dovoljenim kreditom ni pomagano, poslužili se ga bomo samo v skrajni sili.

Striessnig: Socijalni minister je dal ukaz na orožništvo in politične oblasti, s katerim se tirja strogo izvajanje osemurnega delovnega dne. Z naprej je nemogoče, da gospodar tesarja ali zidarja najame kakor do zdaj. Zdaj je kmet dajal delavcem petkrat dnevno hrano, in ljudje so delali dvanajst ur, tako socijalna bremena niso bila prehuda. Zdaj izide ta ukaz, ki zadene tudi domače kovačnice. Dalje ko osem ur se ne sme delati! Noben kmet pri osumurnem delu ne more dajati zidarju hrane. In zdaj bo zidar do 12. ure delal, potem bo eno uro ležal v senci in popoldne bo zopet štiri ure delal, da spravi osem ur vkup. Kaj poročajo k temu naši posli? Mojstrova pristojbina ostane pri tem enako visoka. Pri nas se ljudje zgrinjajo ter tesarjem in zidarjem na dajejo več dela. Tako ni mogoče priti do nižjih cen. Dohodninskega davka se ljudem za l. 1931 ne sme meriti po prejšnjem letu. Ako posestnik dobiva le še polovico prejšnje cene, ne more kakor prej plačevati dohodninskega davka in davka na blagovni promet.

Sattlegger: Pri gorjanskih kmetih so tudi hlevi prazni. Ljudje nimajo kruha, nimajo denarja in prihajajo k zadrugi. Gorjanci kruh kupujejo. Zdaj se je uvedla carina na rž in cena se je dvignila od 20 na 40 g, cena ječmena pa je šla od 16 na 25 g. Pridelki pa, ki jih ima: živina in les, so naprej cenejši. Kmet si ne more več kupiti obroke in za otroke srajce. Nihče ne more več naročevati obrtnika, napraviti morajo vse sami. Ko je nekje sosed pomagal popraviti mlin, je bil za to od oblasti kaznovan. Tako ne more iti naprej.

Promet z živino.

Dr. Scheuch: Dne 11. aprila se je vršilo na Dunaju posvetovanje o razdelitvi živine, ki se pošilja na Dunaj. Imamo veliko pitane živine, ki se mora v 15 tednih vsaj odpraviti. Nižjavstrijka ima 5000 glav dopitane živine, Štajerska 700, Ko-

roška 500. Znaprej se bo poslalo vsak teden 333 pitane in 1620 glav navadne živine. Tako je upati da se gospodarji iznebijo živine, ki je zrela.

Na Dunaj se je odposlalo od 23. nov. sem do danes 3119 goved = 273 vagonov in 17.140 svinj = 296 vagonov. Izplačalo se je 2.000.000 S, na teden 150.000 S. L. 1928, je inozemstvo poslalo na teden 2500 glav, zdaj samo še 300, svinj na teden 12.823 glav, zdaj samo še 2200.

Domači gospodar je poslal l. 1928 na Dunaj na teden 117 svinj, zdaj jih pošilja 5500, torej na teden toliko, kakor svojčas vse leto. Na trgih dne 11. in 13. je cena nekotika padla, ker je bilo preveč svinj in se še preveč dovaža mastnih svinj iz inozemstva. Tekoči teden se je cena zopet zboljšala, pri govedini za 6 g, pri svinjah za 11 g, ker o priložnosti volitev pride na Dunaj več ljudi in ker tudi brezdelje pojema. Na Koroškem je še vedno priglašeni 1081 goved: 45% pitanih, 37% polpitanih, 6% bikov, 13% medle živine.

Trgovina z jajci.

Za trgovino z jajci je izišla nova naredba. Najvažnejše je, da se importirana jajca zaznamujejo. Štemplanje domačih jajc se bo dovoljevalo od kmetijske zbornice, da se tako garantira kupcem poštena kakovost. Vlada je mislila, da bi se naj jajca zaznamovala z naslovi, ki so običajni v hotelih, pa se predlaga jajca razlikovati samo 1. vrsta — sveža, 2. vrsta konzervirana.

Ritscher: Vporaba slabše živine na klobase se je dobro obnesla. Zahtevati se mora, da bi se naprej brezdelnim dajalo živil in ne denarja, vsaj v kolikor mora doplačevati država k podpiranju. Zdaj brezdelni denar deloma zapijejo, deloma ga nosijo v hranilnice.

Tržne cene. Celovec: pšenica 34—36, rž 32—34, ječmen 24—26, oves 25—27, koruza 20 do 26, grah 80—120, leča 80—120, fižol 40—60, krompir 16—20 g za kg; sladko seno 12—14, kislo seno 7, slama 8—10 S za meterski stot; zelje 70—80 g, goveja mast 5—6, sirovo maslo 4—5,20, prekajena slanina 4, sveža slanina 2,40, svinjska mast 2,20—2,80, sladka smetana 2,40 do 4 S, mleko 40—42 g, skuta 1,20—1,40 S, jajce 10—11 g, trda drva 6, mehka 4,50 S; voli 0,70—1, plemenske krave 0,90—1,10, pitane krave 0,50—0,70, pitani prašiči 1,50—1,70, plemenski prašiči 2—2,30 S. — Dunaj: voli 1—1,70, biki 0,85—1,10, krave 0,90—1,15, drobnica 0,60 do 0,90, teleta 1,70—2, mesne svinje 2—2,40, špeharji 1,95—2 S za kg. Pri živahnem prometu so se podražila živa teleta za 15—30, zaklana za 40, mesne svinje za 10—20, pitane za 10—15, drobnica za 5 g pri kg.

RAZNE VESTI

Doma in drugod. V Donawitzu bodo pogasili zadnji plavž v Avstriji, ki je še obratoval. Prizadetih je 1500 delavcev in nameščencev. — Letošnji manjšinski kongres se vrši na Dunaju od 28. do 30. junija. V kongresu je zastopana tudi naša manjšina po svojih poslancih. — **Jugoslavija:** Pretekli teden so divjali v Jugoslaviji silni viharji s točo, dežjem in snegom. V nekaterih krajih je uničena vsa setev in okleščeni so vinogradi in sadovnjaki. Poškodovanih je veliko hiš, drevje poruto. V Avstriji je padal sneg. — Ljubljana je v nedeljo 8. t. m. praznovala na svečan način 60letnico dr. Ant. Korošca, ki je dal pobudo za majsko deklaracijo in zedinjenje vseh Jugoslovanov. Majsko deklaracijo je podpisalo tudi veliko koroških Slovencev. — Kmetijski svetnik Viljem Rohman je praznoval pretekli teden 70letnico svojega rojstva. Znan je tudi koroškim Slovincem po svojih knjigah, ki jih je izdala Mohorjeva družba, kakor „Poljedelstvo“ itd. Mnogo je pripomogel k povzdigi našega kmetijstva. — **Ostale države:** Pri Lyonu se je vsled deževja razklal hrib in več tisoč kubičnih metrov mokre zemlje, peska, ilovice in kamenja je porušilo dve petnadstropni hiši in zasulo 28 oseb. Rešiti se je dalo samo 9 ranjenih. — Nemški vojni minister dr. Groener je podal ostavko na svoj položaj. Dr. Groener pa ostane še nadalje notranji minister.

Zanimive številke. Na zboru soc. dem. stranke v Celovcu je govoril tudi dr. Deutsch in povedal marsikaj interesantnega. Navajamo nekaj števil iz njegovega govora: Narodna

banka je imela pred enim letom še 860 milijonov šilingov zlatega in deviznega kritja, zadnji izkaz pa pravi, da je kritja samo še 210 milijonov S. Od tega kritja je za 190 milijonov S kratkoročnih inozemskih posojil, da znaša dejansko kritje samo okrog 20 milijonov S. Za obresti in odplačila posojil mora plačati država v letu 219 milijonov S, to je 15 odstotkov vseh državnih dohodkov. Pred par leti se je pričelo z upravo reformo. Tedaj se je ugotovilo, da znaša število državnih nameščencev 70.000. In sedaj jih kljub upokojitvam ni manj, ker so se nastavljali novi. Notranje ministrstvo je 1914 leta imelo 5 sekcijskih šefov in 17 dvornih svetnikov, to so uradniki 1. in 2. činovnega razreda. Tedaj je imela Avstrija petkrat toliko prebivalcev — kolikor je upravljal Dunaj — in že tedaj se je tožilo, da je preveč uradnikov. Danes ima isti urad še vedno 5 sekcijskih šefov in 61 dvornih svetnikov. Prosvedno ministrstvo je imelo pred vojno 10 dvornih svetnikov, sedaj jih ima 31; pri tem pa se je delokrog zmanjšal. Finančno ministrstvo je imelo 6 sekcijskih šefov in 22 dvornih svetnikov, sedaj ima še vedno 6 sekcijskih šefov in 79 dvornih svetnikov. Trgovinsko ministrstvo je zaposlovalo pred vojno 21 dvornih svetnikov, sedaj jih ima kar 168. Poljedelsko ministrstvo je imelo 1914 leta 9 dvornih svetnikov, sedaj jih ima 44. Samo v teh ministrstvih se je zvišalo število dvornih svetnikov od 97 na 436. Ali je mogoče takšni uradniški državi sploh še pomagati?

Nemci so med svetovno vojno v Franciji opustošili: 7271 šol, 709.000 domov, 52.734 km cest, 1648 km glavnih železniških tirov, 2386 km stranskih železniških tirov, 4700 tovarn, ogromno število manjših obrtnih podjetij, 3.337.000 hektarjev zemlje; s seboj je odvedla nemška vojska s tega ozemlja: 367.000 konj in mežgov, 523.000 komadov goveje živine in pol milijona ovc in koz. Na podlagi tega je popolnoma razumljivo, zakaj so pri razorožitvi Francozi tako previdni. Pripomniti je treba, da nemško ozemlje nikjer ni bilo zasedeno in opustošeno. Kdor je enkrat pogorel, ta se varuje proti požaru.

Mežnar in organist iščeta službo.
Naslov v upravi lista. 77

Sveče za prvo sv. obhajilo s slovenskim napisom se dobe najcenejše v trgovini
Franz Sieberth
Stauderhaus,
v bližini cerkve sv. Duha v Celovcu. 45

Vabilo na REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice Šmarjeta v Rožu, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo, dne 29. maja 1932 ob 2. uri popoldne v zadrugi pisarni s sledečim dnevni redom:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1931.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako ob navedeni uri ne bi bilo zadostno število članov navzočih, se vrši čez eno uro drugi občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu navzočih članov. 78 Načelstvo.

Vabilo
na

REDNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Bilčovsu, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 29. maja 1932 ob 3. uri popoldne v župnišču v Bilčovsu.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika lanskega občnega zbora.
2. Poročilo in odobritev računskega zaključka za 1931
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako občni zbor ob določeni uri ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu zadrugičnikov. 76 Načelstvo.

Družinsko hišico ali malo posestvo

Želim kupiti v bližini Celovca ali južno Vrbskega jezera. Ponudbe pod „Malo posestvo“ na upravo našega lista. 79

Najboljše originalne Diabolo

Posnemalnike
Ročne mlekarnice
Pinje
Brzoparilnike
Pralne kotle
Stroje za šivanje
Sode za gnojnico
Sešalke za gnojnico
Štedilnike
Mline in stiskalnice
za sadje

Kupite samo pri:

Diabolo-Separator, Wien XII., Wienerbergstr. 31

ZAHTEVAJTE CENIKE IN PROSPEKTE!

Diabolo zastopniki povsod